



Tochtvoorbereiding Bretagne

Arend Jan Klinkhamer, 7 december 2022



Wat is Bretagne?

Veel teksten op de sheets zijn bedoeld om achteraf na te lezen

- Bretagne begint bij Saint-Malo
- Einde: de Vilaine rivier of Nantes
- In de kaart staan de meest genoemde plaatsen



Zeilen.

Deze presentatie is in december 2022 gebruikt in een webinar van Zeilen



Waarom zou je naar Bretagne gaan?



Baie de Morlaix



Menhirs bij de Morbihan



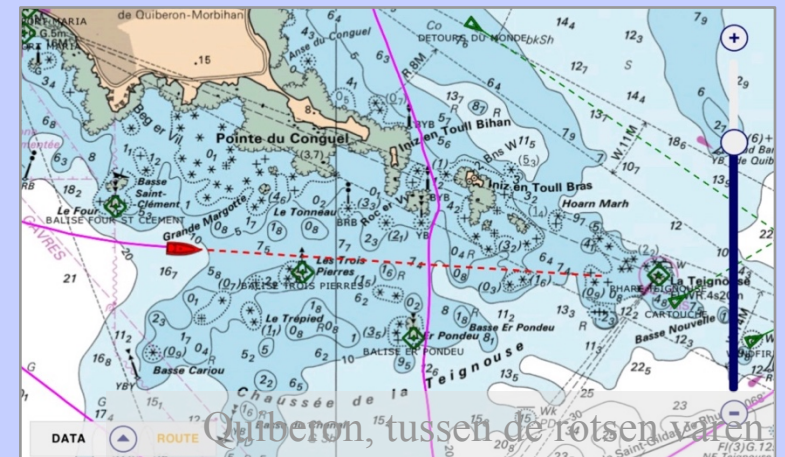
Galettes met cider!



Ster Wenn op Belle Île



Fest Noz op de haven (Morgat)



Quiberon, tussen de rotsen varen



Tochtvoorbereiding

In tochtvoorbereiding komen alle aspecten van het zeezeilen bij elkaar

Doelen:

- Een plezierige en veilige tocht voor ieder aan boord
- De risico's van de tocht kennen

Nieuw bij de eerste keer Bretagne:

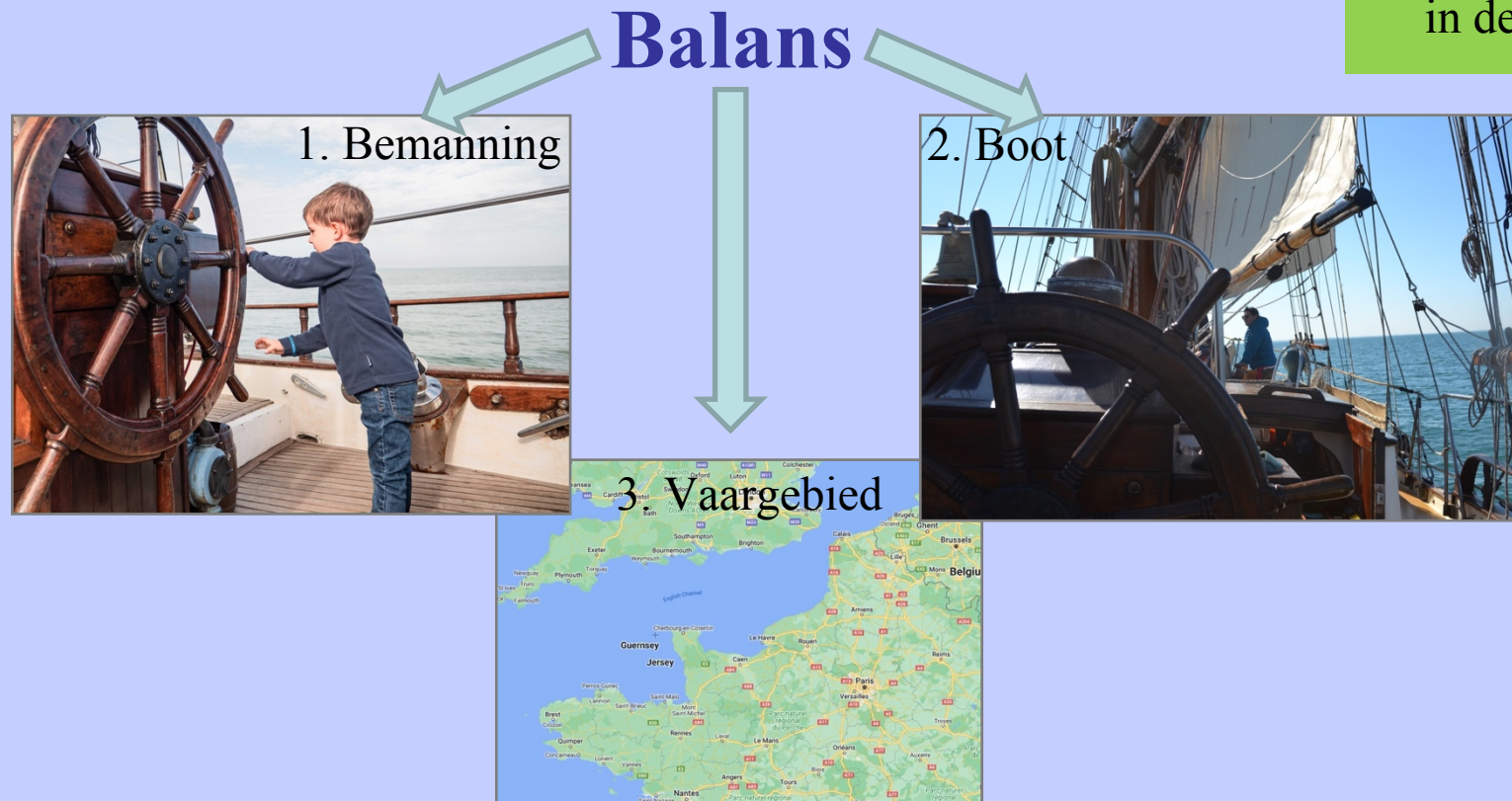
- Het is verder: meer tijd nodig
- Nachtvaren komt erbij
- Varen tussen rotsen
- Een paar plekken met veel stroom





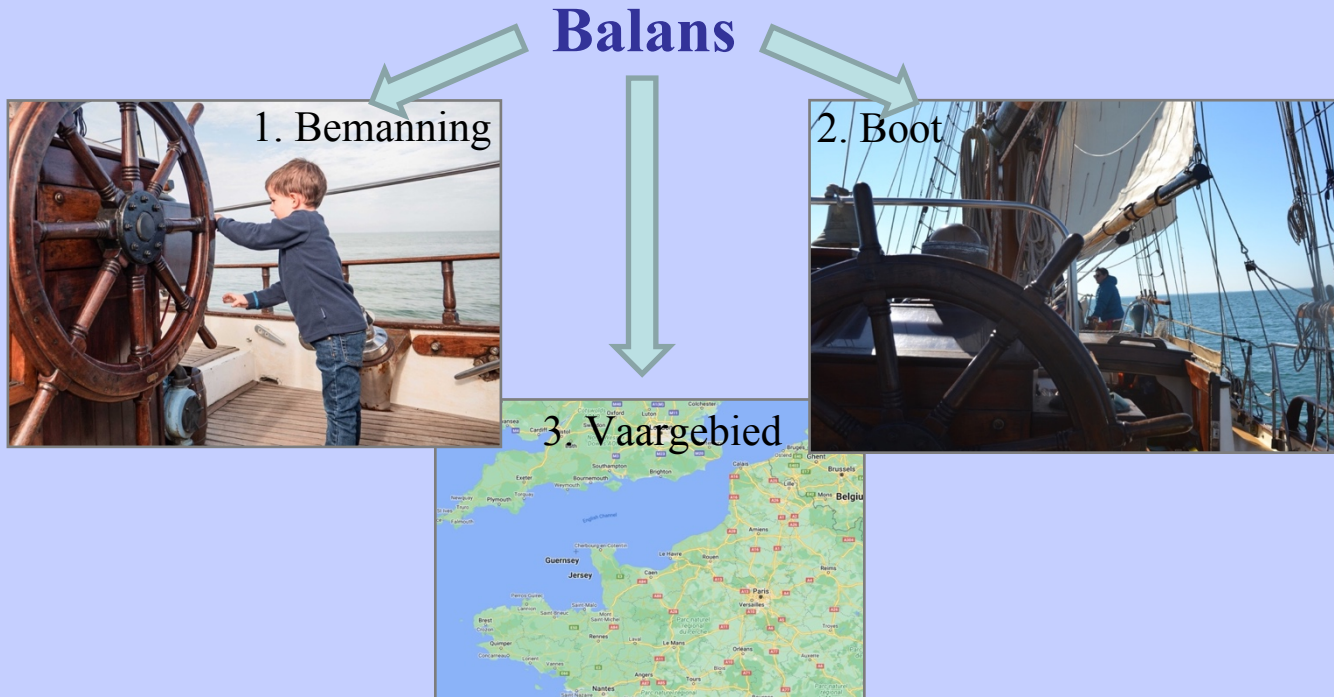
Hoofdaspecten tochtvoorbereiding

Elk van de drie stuurt de mogelijkheden in de andere twee





Bemanning



- Vastliggende bemanning, bv. het gezin, bepaalt het vaargebied
- Vastliggend tocht doel, bv vier weken Bretagne, bepaalt de eisen aan bemanning en boot
- Een wegbreng- of terugbrengbemanning kan het vaargebied veel groter maken
- Aanpassingen aan de boot of scholing van de bemanning kunnen de mogelijkheden verruimen
- Vakanties Bretagne leveren het meeste op als je ‘s nachts doorvaart



Wachtlopen

- Wachtlopen is essentieel (ook bij een lange dagtocht):
 - Aan het einde van de tocht moet je nog **fit en alert** zijn
 - Zorg dat onderweg altijd duidelijk is wie navigatie en uitkijk bijhoudt
 - Begin al overdag met wachtlopen
- Maak **het tochtplan voor vertrek (incl. uitwijkhavens)**
- Zorg voor een **bruikbare zeekooi**, een schotje van schouders t/m heupen is voldoende
- Kies een wachtschema dat je past
 - 4 uur op, 4 uur af, de standaard
 - 4 uur op, 4 uur af met twee man per wacht, halverwege wisselen
 - 3 uur op, 3 uur af





2. De boot



Voor lange tochten:

- Droge, veilige kuip
- Navigatie en instrumenten onder de buiskap (niet alleen op de stuurstand, dat dwingt je in weer en wind!)
- Marifoonluidspreker buiten



Passieve veiligheid

- Betrouwbare motor en elektrische installatie
- Houd je installatie zo eenvoudig mogelijk
- Vermijd zoveel mogelijk single points of failure

- Zorg voor comfort:
 - Houdt de bemanning fit en alert
 - Onderweg bruikbare kombuis



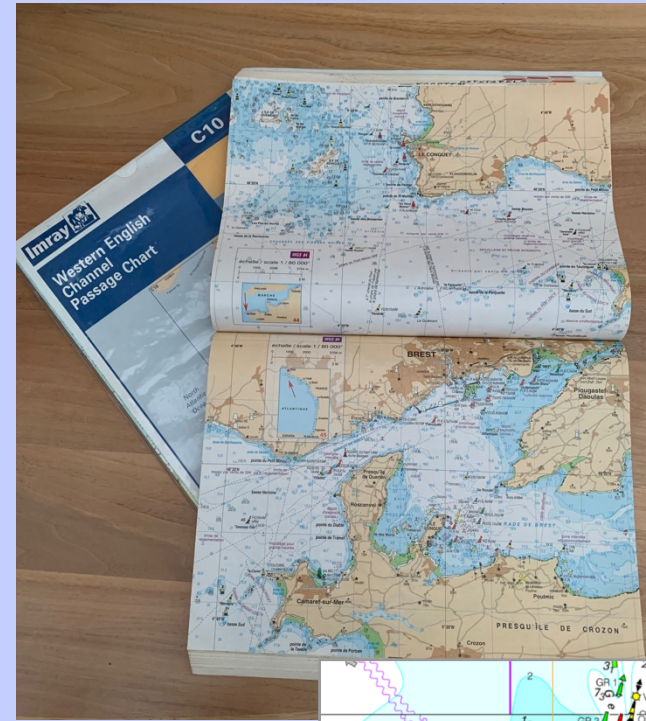
Navigatie



We navigeren meestal **elektronisch** met kaartplotter of tablet
Het scherm is niet de werkelijkheid, blijf om je heen kijken

Zorg voor backup:

- Op zijn minst een bijgewerkte papieren overzeiler aan boord
- Recente almanak als backup havenkaarten (Livre de Bord heeft kustkaarten)
- Onafhankelijke elektronische backup met eigen voeding/batterij
 - Reserve tablet of telefoon
 - Reserve voedingen:
 - Aansluitingen USB-laders (12 V stopcontacten) in kuip
 - Opgeladen powerpacks



Hoe oud is je elektronische kaart? Nog te vaak onbekend



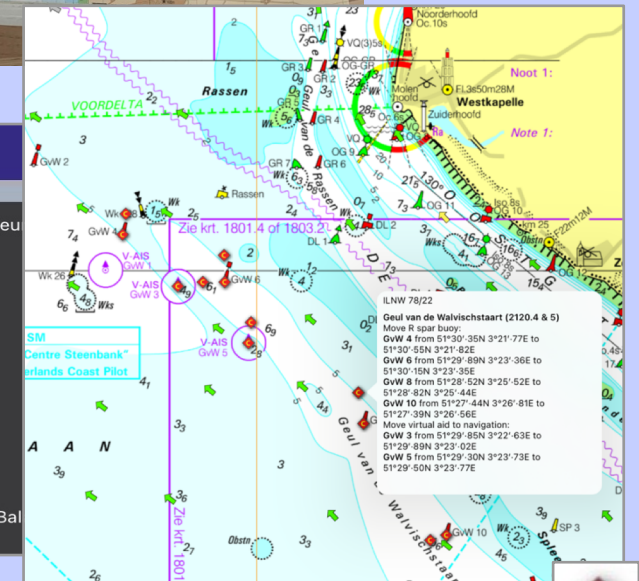
MaxSea TZ app:
havenkaart meer dan 15 jr oud!
Wat is er nog meer verouderd?



Navionics app: OK maar
ook geen jaartal te vinden

Done	Kaarten
SHOM7120 Abords de Cherbourg - Du Cap de La Hague à la Pointe de Barfleur	1:47800 - 2008 - Last correction: 59
SHOM7124 Baie de Lannion - De la Pointe de Primel à l'Île Grande	1:20000 - 2022 - Last correction: 0
SHOM7124-1 A - Le Léguer (Rivière de Lannion)	1:20000 - 2022 - Last correction: 0
SHOM7124-2 B - Port de Lannion (Le Léguer)	1:7500 - 2022 - Last correction: 0
SHOM7124-3 C - Port de Trébeurden	1:7500 - 2022 - Last correction: 0
SHOM7125 Abords de Perros-Guirec - Les Sept Îles - De l'Île Grande à l'Île Balise	1:20000 - 2018 - Last correction: 11

Imray Navigator app geeft de ouderdom per deelkaart



Imray Navigator app geeft zelfs correcties
aan die nog niet in de kaart zijn verwerkt

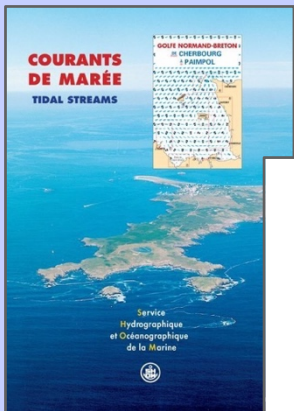




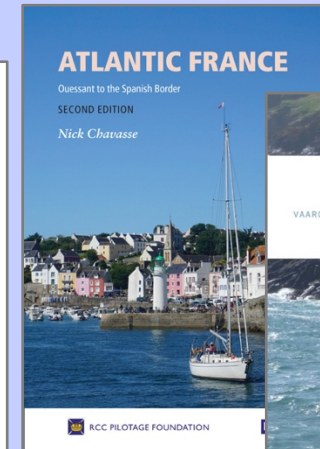
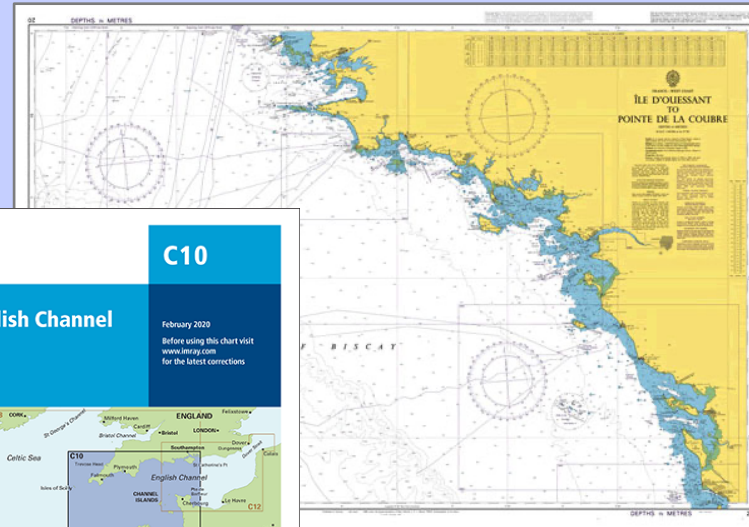
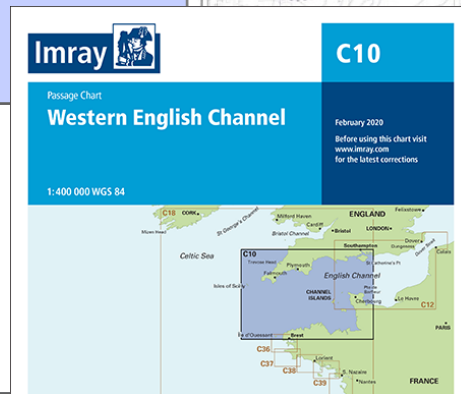
3. Vaargebied



- Verken je vaargebied vooraf:
 - Zeemansgidsen, pilots en boeken
 - Kijk goed rond bij de watersportwinkels onderweg (beter dan alleen een webshop browsen)
 - Wees niet bang voor vreemde talen, nautisch jargon is herkenbaar; vind of maak woordenlijstjes voor bij de kaartentafel
 - Bestudeer de kaarten ruim vooraf, markeer de **papieren overzeiler** met markers, bv. windparken en ondieptes
- Plan je tocht op de **papieren overzeiler**
- Zoek welke **weerinformatie** je wilt gebruiken
- Bestudeer de getijden van het gebied



Frans accalmie s'affaiblant agitée (mer) adonnant à amélioration (à meilleur) anticyclone augmentant aujourd'hui averse	Nederlands periode van windstille verzwakkend ruw (zee) krimpend weersverbetering hogedrukgebied toenemend vandaag regenbui
--	---



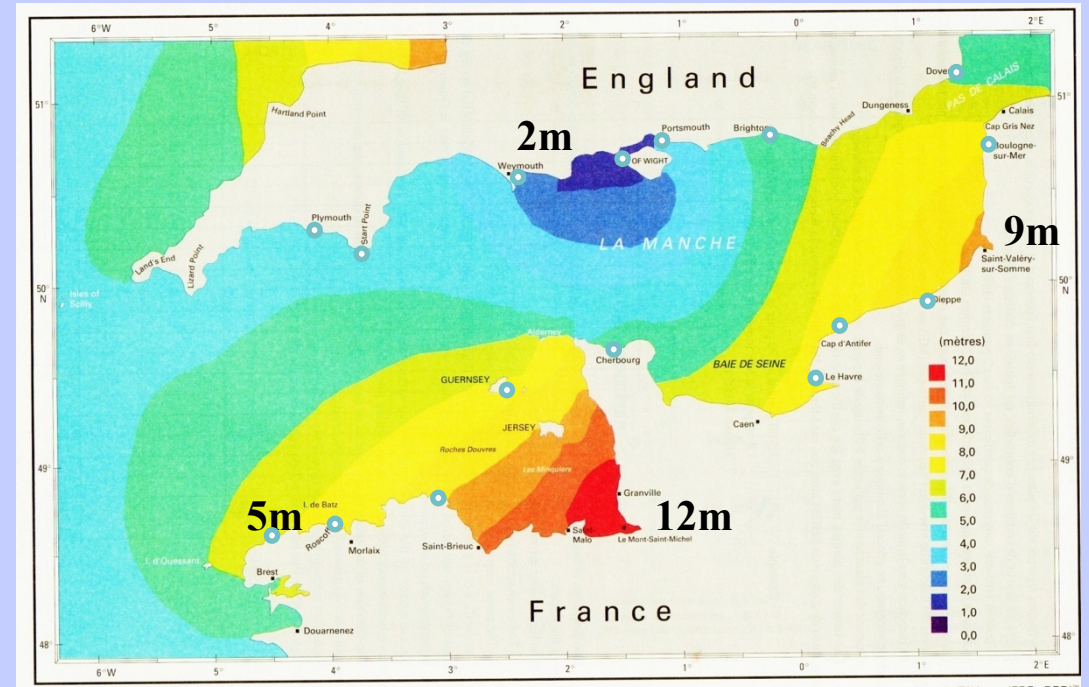
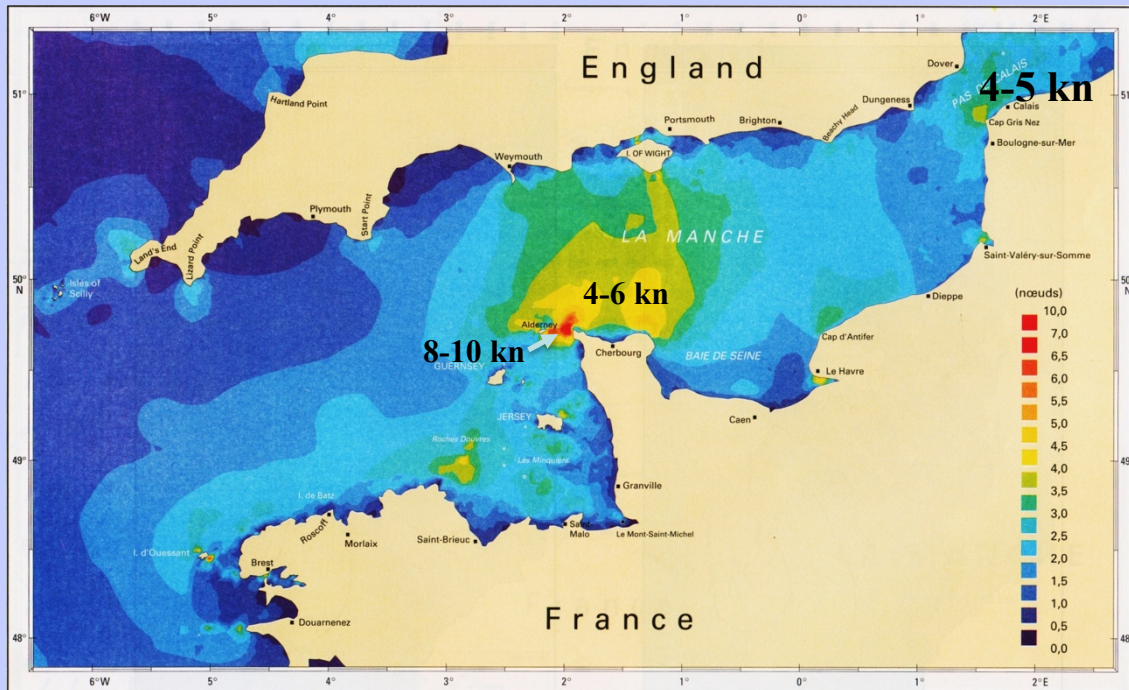


Tochtplanning: welke route in Het Kanaal?



- Stroomsterkte: grootst bij Gris Nez en van Barfleur tot Alderney
- Planning: wanneer bij Cap Gris Nez
- Gebruik Cherbourg of omgeving als tijstop

- Verval: ook aan de zuidkant het grootst
- Voldoende havens bij LW toegankelijk



Bron: SHOM getijatlas (Franse Hydrografische dienst)

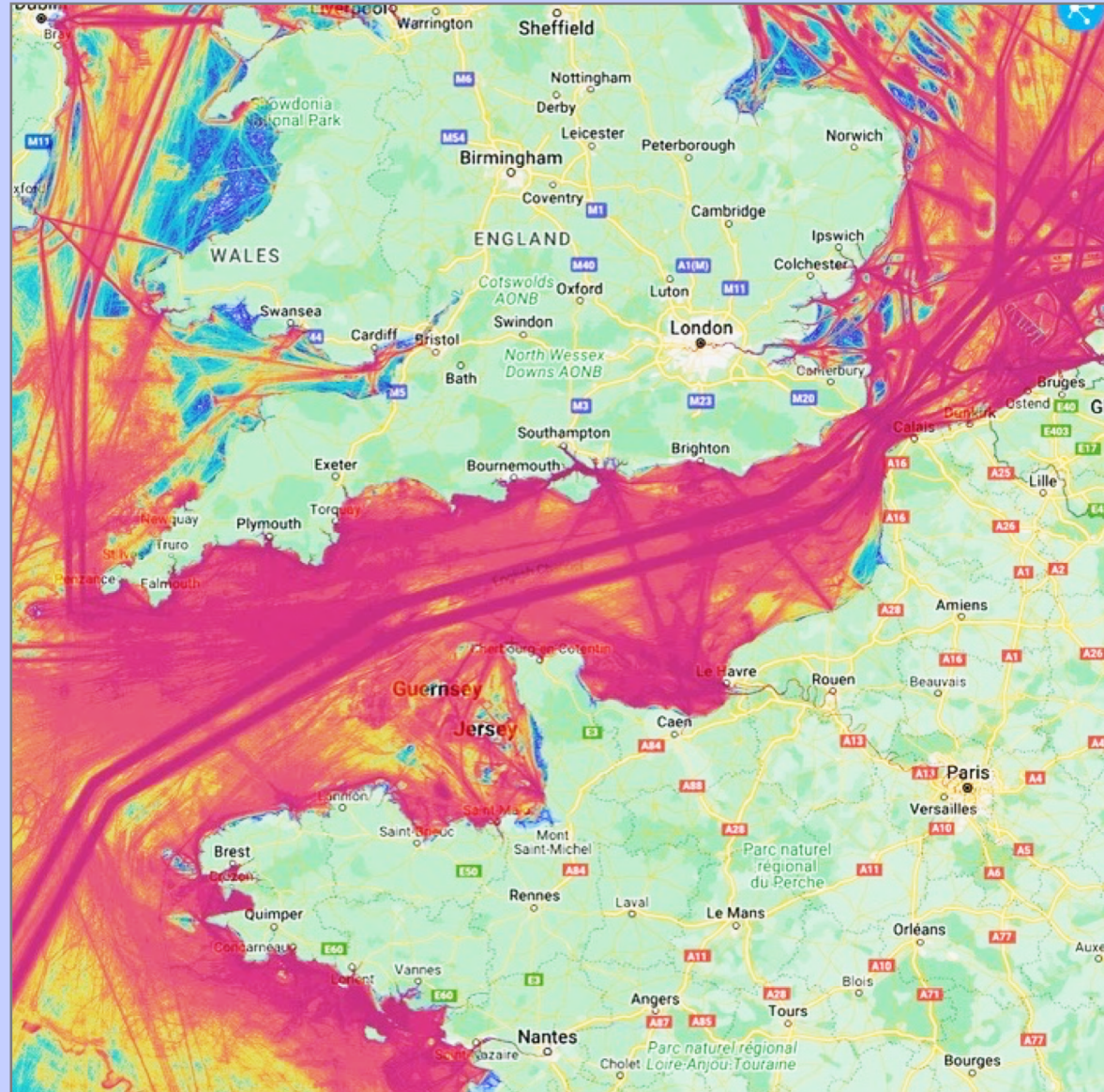


Scheepvaartverkeer (2021)

Getoond is het totaal van alle verkeer in 2021

Wat valt op?

- Verkeersscheidingsstelsels naar Noordzee
- Kruisende veerboten
- Vrachtverkeer Le Havre, Caen





Verkeersdichtheid 'Pleasure craft' (Onder 'Pleasure craft' vallen ook visbootjes e.d.)

Welke routes komen in aanmerking?

Doel N-Bretagne: snel naar Roscoff, dan rustig terug

Doel voorbij Brest: naar I'Aber Wrac'h, dan door.

Afwegingen:

- Langs Franse kust geen last van verkeersscheidingsstelsels
- Langs Engelse kust minder stroom, maar 80 mijl oversteek extra
- Op lange oversteken is timing belangrijker dan route

Potentiële routes:

- Engelse kust: vanuit de Solent naar Kanaaleilanden of Roscoff, 80 mijl extra; geen uitwijkhavens
- Franse kust: Boulogne – Cherbourg – I'Aber Wrac'h; elk circa 150 mijl. Mogelijke tussenstops: Fécamp, Guernsey, Roscoff

Naar Zuid-Bretagne

- Vanaf I'Aber Wrac'h veel mogelijkheden:
Met een tussenstop of direct naar Bénodet

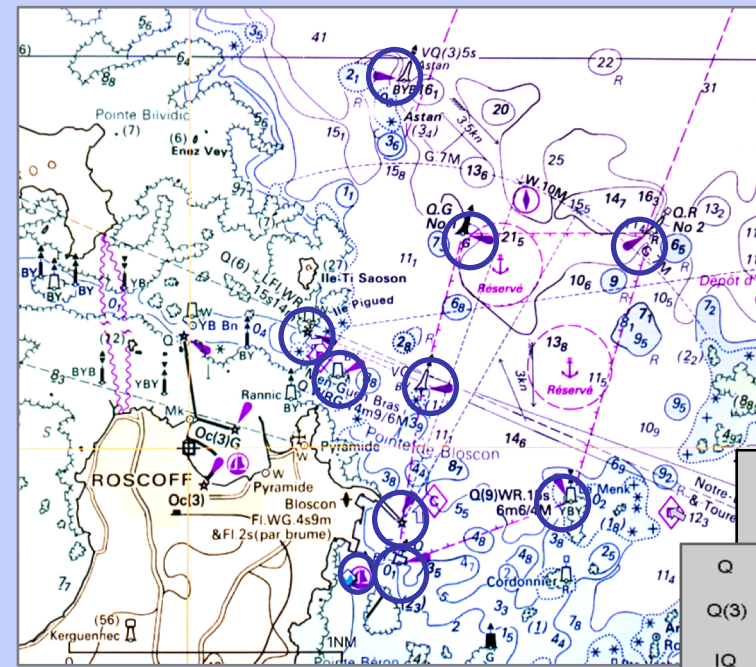
Bereid je voor op nachtzeilen





Nachtzeilen

- Als je je lichten kent is 's nachts zeilen gemakkelijker dan overdag: je ziet de schepen op veel grotere afstand
- Goed nachtzicht is nodig, niet kleurenblind zijn
- Je moet van boeien en vuurtorens karakters kunnen herkennen (seconden tellen) en ze op de kaart kunnen terugvinden met de lichtbeschrijving
- Oefenprogramma (Windows) op PZV website



Lichten herkennen: aanloop Roscoff heeft er tien

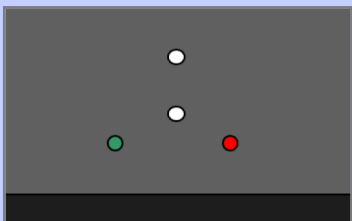
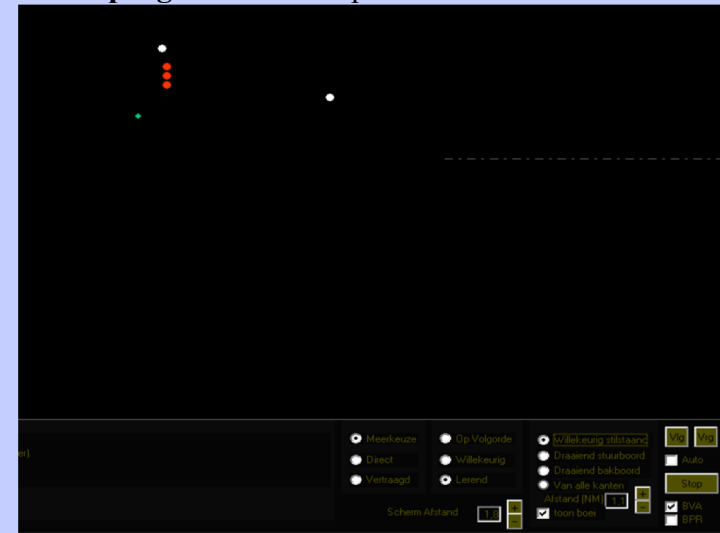


Downloadlink op de laatste sheet

Geheugensteun A4

International Port Traffic Signals (IPTS)		Manoeuvrereisinen	
Flashing 60/min	Noodgeval. Alle vaartuigen stoppen of instructies opvolgen	Ik wijzig koers naar: Ik wil u oplopen aan: Akkoord met oplopen	Stuurboord * * * Bakboord - - - Achteruit . . .
Verlichting en dagmerken van schepen op zee			
	Anker	Motor	Sleper
	Zeil	Manoeuvrbaar	Loods
	Mijnveger		
Navigatielichten >100m tevens deilverlichting <7 m evt. alleen rondschijnend wit licht	Aan de grond (plus ankerlichten) <20 m evt. driekleuren toplicht i.o.v. lood- en heklicht	Motor geel schitterlicht; luchtbussen-vaartuig blauw schitterlicht; Overheids-vaartuig	Sleper geel heklicht boven wit De sleep voert geen toplicht, wel boord- en heklicht
Aan de grond (plus ankerlichten) <20 m evt. driekleuren toplicht i.o.v. lood- en heklicht	Zeil + motor Op sleper én sleep >200 m	Manoeuvrbaar Twee afwisselende gele flikkerlichten; ringzeegvisser netten uitzetten netten inhaken net zit vast net > 150 m; geen achtertoplicht (maakt geen vaart)	Loods Manoeuvrbaarheid Bij baggeren of ondervaterwerk kant van veilige obstakel kant
Aan de grond (p=12m) Geankerd Zeil + motor Op sleper én sleep >200 m	Sleper geel heklicht boven wit De sleep voert geen toplicht, wel boord- en heklicht	Manoeuvrbaar Twee afwisselende gele flikkerlichten; ringzeegvisser netten uitzetten netten inhaken net zit vast net > 150 m; geen achtertoplicht (maakt geen vaart)	Loods Manoeuvrbaarheid Bij baggeren of ondervaterwerk kant van veilige obstakel kant
Aan de grond (p=12m) Geankerd Zeil + motor Op sleper én sleep >200 m	Sleper geel heklicht boven wit De sleep voert geen toplicht, wel boord- en heklicht	Manoeuvrbaar Twee afwisselende gele flikkerlichten; ringzeegvisser netten uitzetten netten inhaken net zit vast net > 150 m; geen achtertoplicht (maakt geen vaart)	Loods Manoeuvrbaarheid Bij baggeren of ondervaterwerk kant van veilige obstakel kant

Oefenprogramma scheepslichten en boeien

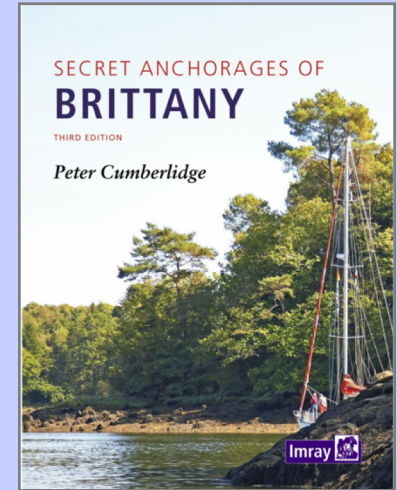
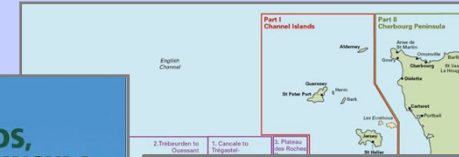
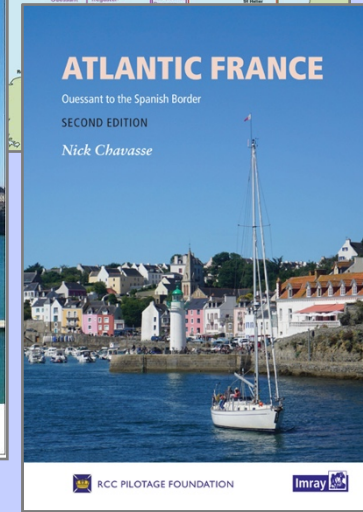
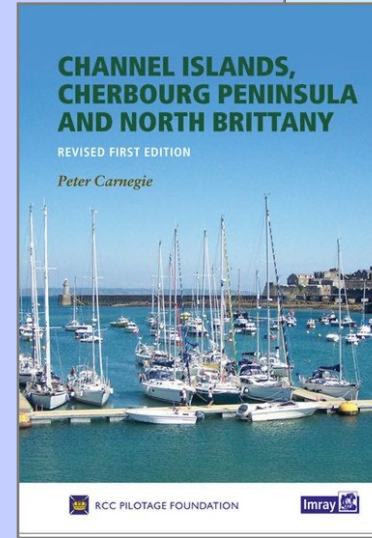




Informatie

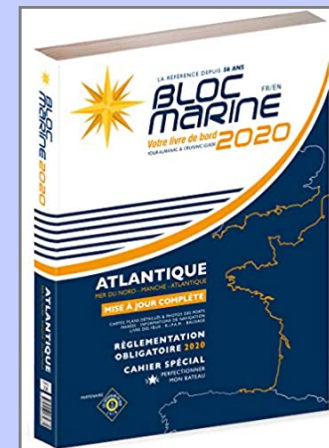
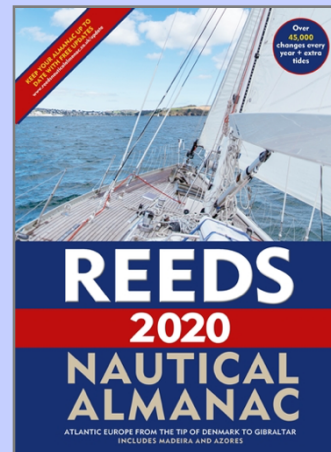
Pilots, een paar voorbeelden:

- Voorkeuren zijn persoonlijk
- Watersportwinkel en tijdschriftenhandel
- Nautisch Frans is te doen, het heeft een beperkte woordenschat



Naast de Reeds is het Livre de Bord van Bloc Marine een goede bron:

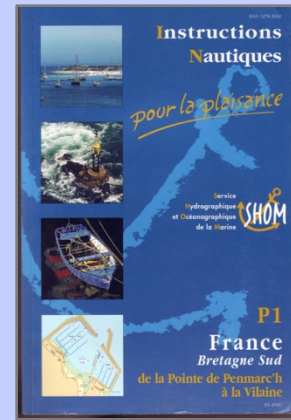
- complete kustkaart in behoorlijk detail





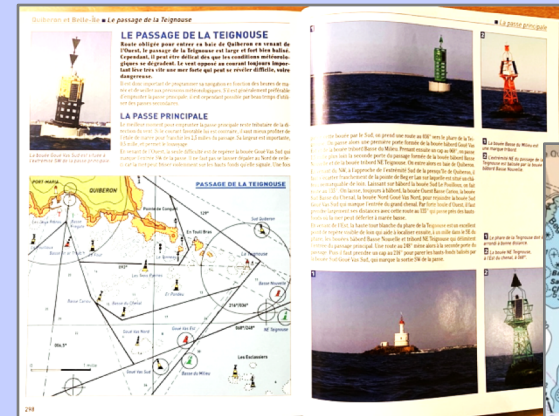
Franse bronnen

- Instructions Nautique pour la plaisance, van de Franse hydrografische dienst (SHOM)
 - veel kaartjes en foto's van veel boeien en dagmerken



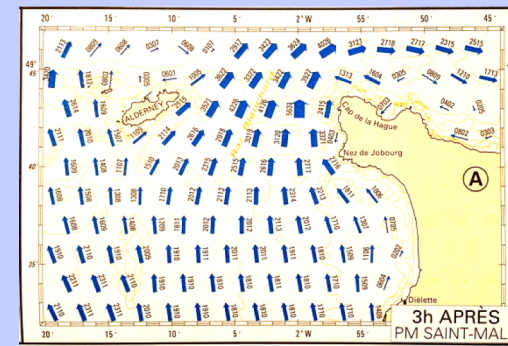
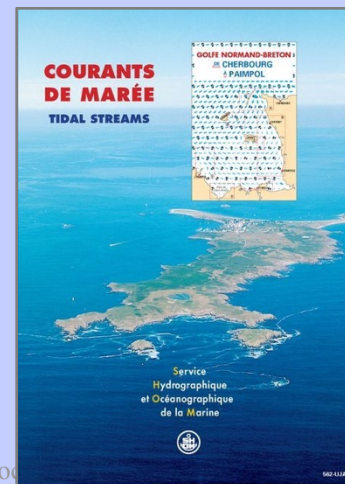
Pilote Côtier (Kustgids), diverse delen:

- Zeer goede beschrijvingen met veel illustraties
- Voorbeeld: diverse routes om de punt van Quiberon te ronden



Stroomatlassen

- De papieren stroomatlassen (Courants de Marée / Tidal Streams) van de SHOM zijn onovertroffen!
 - Voorbeeld: de getijstroom rond Cap de la Hague toont ook de neer onder de kust voor de kentering





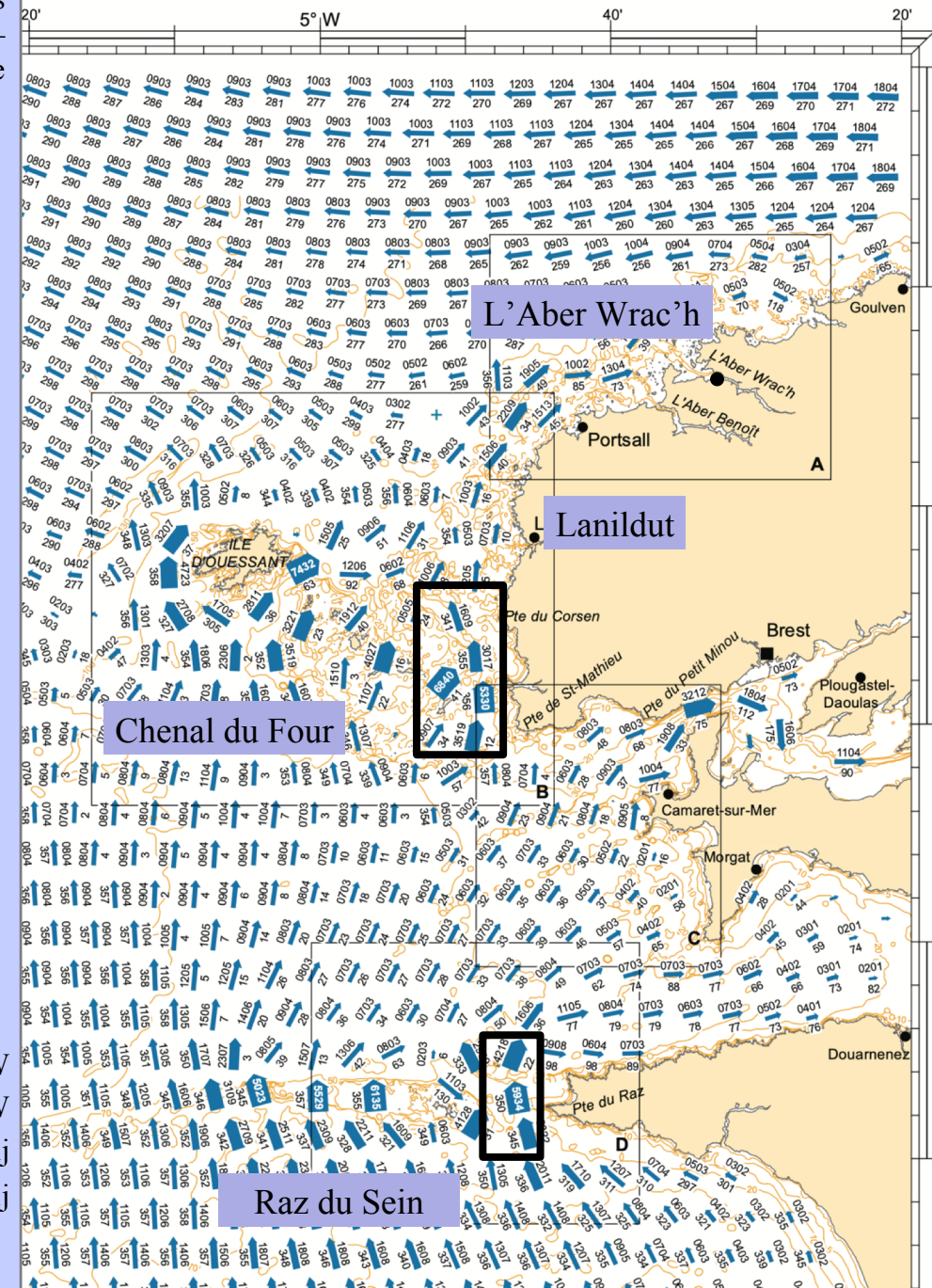
Bretonse hindernis

Uit: SHOM getijatlas
560-UJC Courants –
Mer d'Iroise

4h AVANT PM BREST

De passage van het Chenal du Four en de Raz du Sein

- Veel stroom bij hogere coëff (7 kn bij coëff 95)
- Boven 6 Beaufort een gevaarlijke zee
- Rond de Raz du Sein een Beaufort meer wind dan een paar mijl er vandaan
- Met 5+ knopen bootsnelheid kun je in één tij van l'Aber Wrac'h door zowel het Chenal du Four als de Raz du Sein.
- Vanuit Lanildut is het nog gemakkelijker
- **SHOM stroomatlas: zeer gedetailleerd én nauwkeurig**
- Rekenmethode met coëff in Livre de Bord en sheet 53 in 'Getijden, rekenen ...', op de PZV-website.



PM (Pleine Mer) = HW
 BM (Basse Mer) = LW
 VE (Vive Eau) = Springtij
 ME (Morte Eau) = Doodtij

Detailkaartje stroom in
Chenal du Four bij
Pointe de St-Mathieu



Getij in de Biskaje en Het Kanaal

Het getij loopt als een golf vanuit het zuiden langs Afrika en Portugal naar het noorden

- HW Algarve 1 h voor HW Lissabon, La Coruña 1 h na, HW Brest 2h na HW Lissabon
- Tussen HW Vigo (V) en HW Biarritz (Bi) 10 min verschil
- Tussen HW Lorient (L) en HW La Rochelle (LR) 5 min

Ten zuiden van Penmarc'h weinig getijstroom

Lijn van gelijktijdig hoogwater





De Coëfficiënt: 'le coeff'

• Getal tussen 20 en 120

- De Coëfficiënt van Brest (FR 'le coeff') geeft in één getal de sterkte van het getij aan; hangt bij elke havenmeester
 - Actief gebruikt van Spanje tot België, geldt wereldwijd op vrije zee
 - Franse aanwijzingen over getijden gebruiken vaak coeff-waarden

• Betekenis:

- 20: zwakst mogelijke doortij (rijzing LW ~LAT)
- 45: gemiddeld doortij (MLWN en MHWN)
- 70: gemiddeld getij
- 95: gemiddeld springtij (MLWS) en MHWS)
- 120: hoogst mogelijke springtij (HW: HAT)

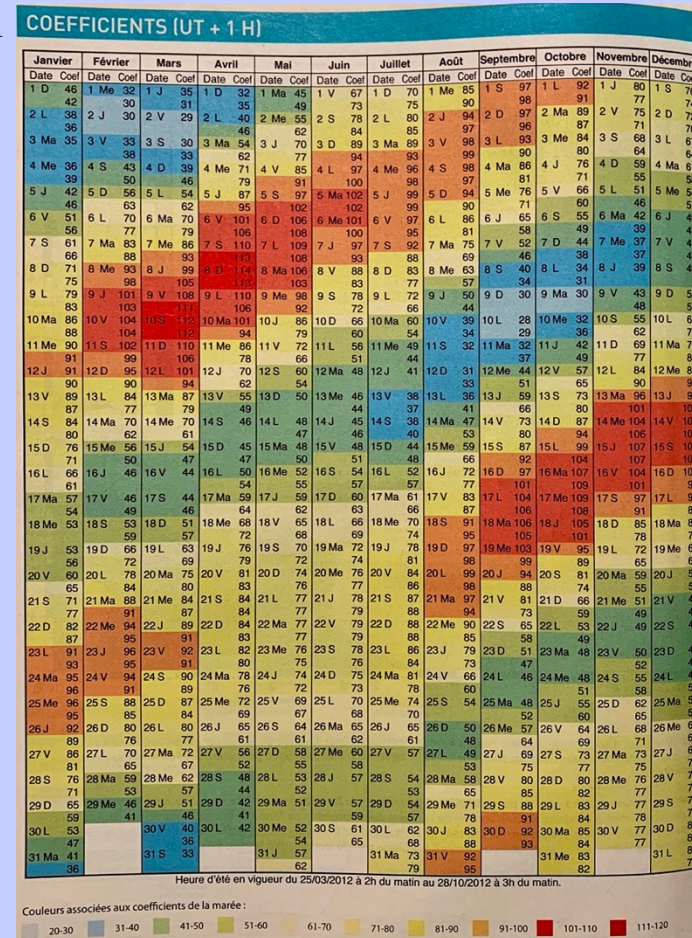
Uitleg in elke SHOM stroomatlas, ook in het Engels
In de Reeds staan de coëfficiënten

- Website PZV-zeezeilen: bestand 'Rekenen met Coeff en Range of Dover'

Coëfficients des marées

Date	Heure	Hauteur	Coëff.
Jeu. 09	02h52	1,89m	
	08h49	7,02m	72
	15h21	1,87m	66
Ven. 10	03h47	2,31m	
	09h46	6,61m	60
	16h19	2,27m	55
Sam. 11	04h49	2,65m	
	10h50	6,28m	52
	17h25	2,56m	49
Dim. 12	05h56	2,82m	
	12h02	6,12m	48
	18h33	2,66m	
Lun. 13	00h44	5,92m	48
	07h05	2,81m	
	13h11	6,14m	49
Mar. 14	01h47	6,07m	51
	08h08	2,65m	
	14h11	6,27m	54
Mer. 15	02h41	6,29m	57
	09h02	2,44m	
	15h02	6,45m	60
	21h24	2,24m	

PM : Pleine Mer BM : Basse Mer



Bron: Bloc Côtier 2012

De coeff wordt berekend uit hoogwater minus het voorgaande laagwater



Het weer

- **Zuid van Penmarc'h** 's zomers uitlopers van Azorenhoog
- **Kennis van weerpatronen** nodig bij de interpretatie van het weer
 - Kijk vaak naar Zilt Meteo, lees 'Het weer in kaart'
- **Met dagelijks goed kijken** naar de weerkaarten en weerberichten weet je welke **systemen en fronten** er aan komen



Let op:

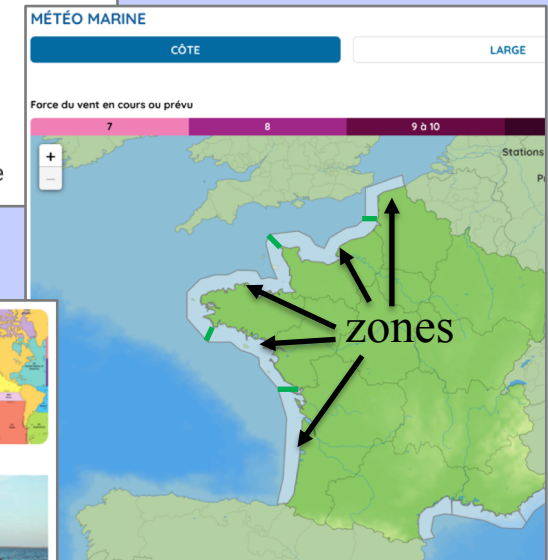
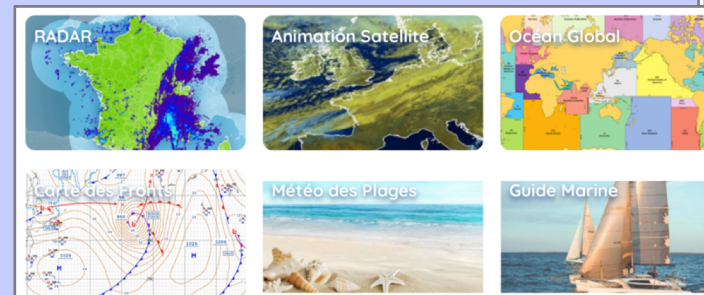
- Neem weerkaarten of berichten van **dezelfde bron** (meteo-praktijk verschilt tussen weerdiensten)
- Combineer weerkaarten met de weerberichten van dezelfde bron
- Gribfiles geven geen fronten, zwakken windschiftings af
- De app en de website van Météo-France geven goede verwachtingen
- Bekijk ook de Guide Marine van Météo-France
- Ned-Franse woordenlijsten in 'Handleiding interpreteren weerberichten' onder Meteorologie op PZV-website (link laatste sheet)



Choisir une zone de prévisions

- Frontière belge / Baie de Somme
- Baie de Somme / Cap de la Hague
- Cap de la Hague / Penmarc'h
- Penmarc'h / Anse de l'Aiguillon
- Anse de l'Aiguillon / Frontière espagnole

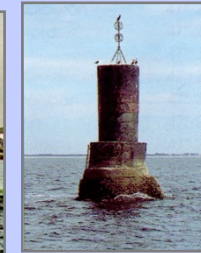
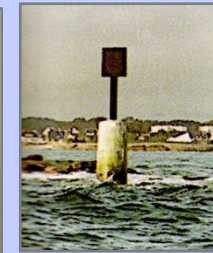
Météo France



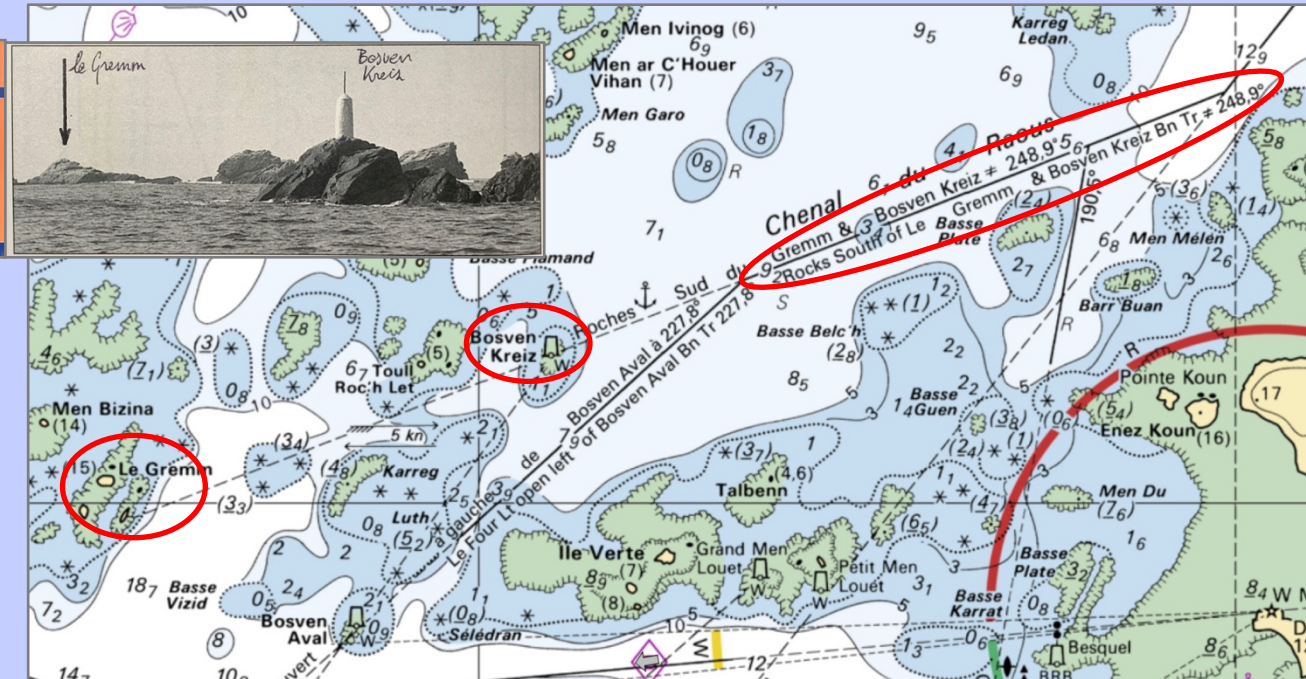
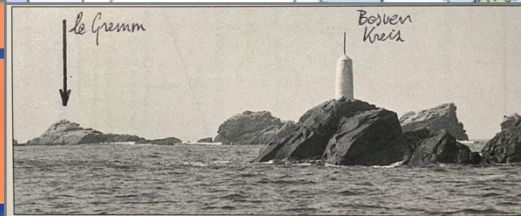
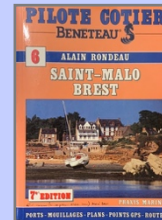


Franse eigenaardigheden

- Oceaandeining (Fr. houle) ten westen van Cherbourg: Franse boeien veel hoger dan de onze
- De topmerken zijn niet groter
- Groene boeien zijn niet spits, let bij grijs weer en tegenlicht op het topmerk!
- Door de rotsachtige kust zijn heel veel navigatiekenmerken opgemetseld; de kleuren zijn vaak vaag



- Belangrijke routes zijn in de zeekaart aangegeven met peilingslijnen
- Meer informatie op de website van PZV onder 'Weten en kunnen' bij **Betonning** (Link in laatste sheet)



Betonning

Soorten, vormen, kleuren
 Waarom ligt ergens betonning?
 Voorbeelden in kaart en beeld

sept 2013
 Arend Jan Klinkhamer

PZV Home Activiteiten Weten en kunnen Zeezeilen magazine Over PZV

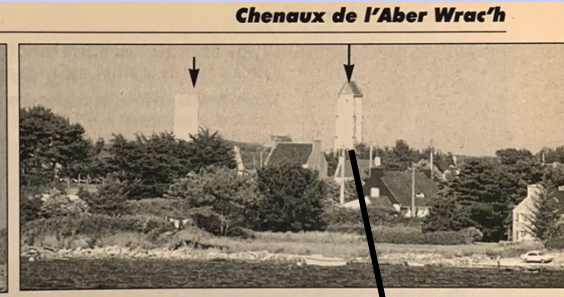
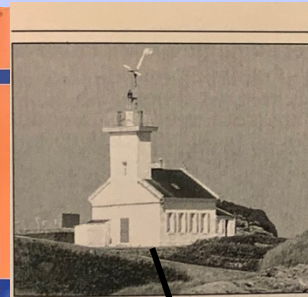
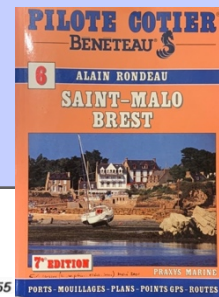
Zeezeilvergadering voor beginners

- Golven en getijden
- Kennis en vaardigheden PZV
- Meteorologie voor zeezeilers
- Tochtvoorbereiding
- Advies uitrusting voor zoektocht
- Wat vertel je op een palaver?
- Betonning en scheepsverlichting
- Websites met weerberichten
- Zeekaarten bijwerken

Tochten, kennis, activiteiten



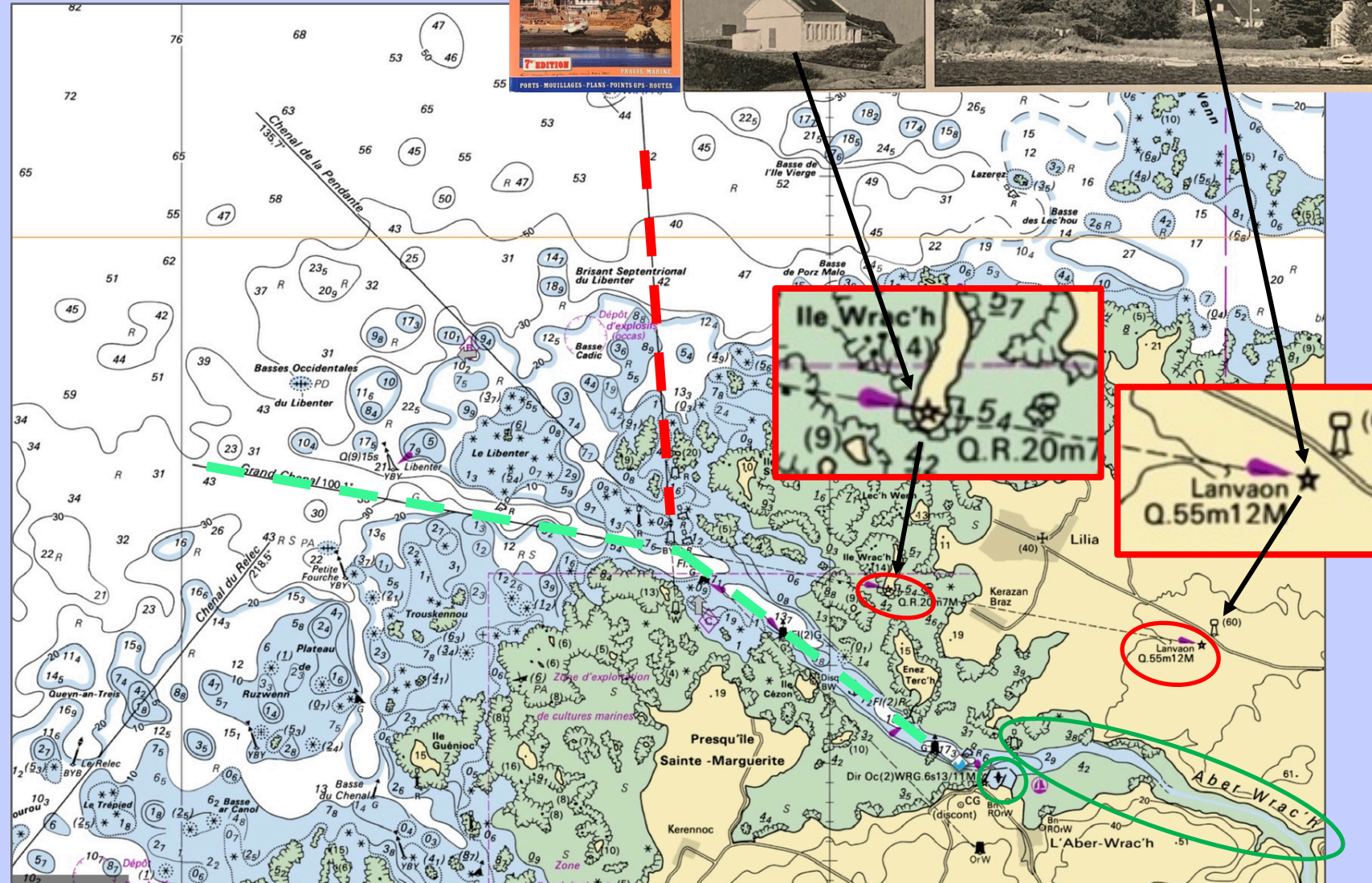
Varen tussen rotsen: L'Aber Wrac'h



- In Bretagne zijn buiten de rivieren weinig zand- of modderbanken
- Rondom rotsen is het vaak direct diep (detailkaart gebruiken!)
- De SHOM kaarten zijn zeer volledig en geven met geleidelijnen veel veilige doorvaarten aan
- Probeer het gaandeweg uit

Voorbeeld: aanloop Aber Wrac'h

- Ziet er lastig uit op deze schaal!
- Hoofdaanloop uit het westen heeft verlichte geleidelijnen —— ——
Licht Lanvaon staat 4,2 mijl van de Libenter uiterton!
- Secundaire Chenal de la Malouine uit het noorden —— ——

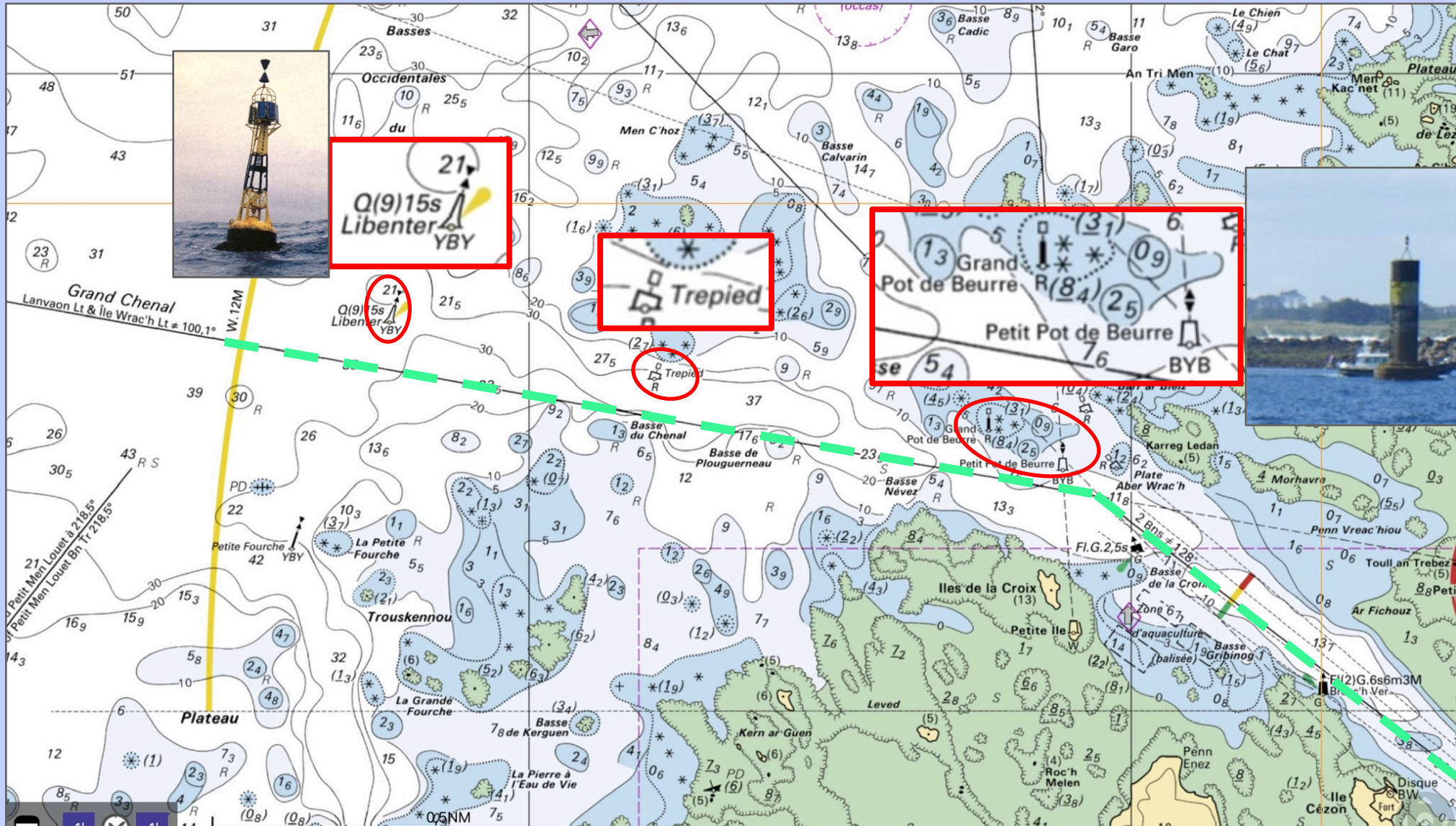


Kaart: SHOM in Imray app op iPad

Aber = rivier



Ingezoomd wordt het beter



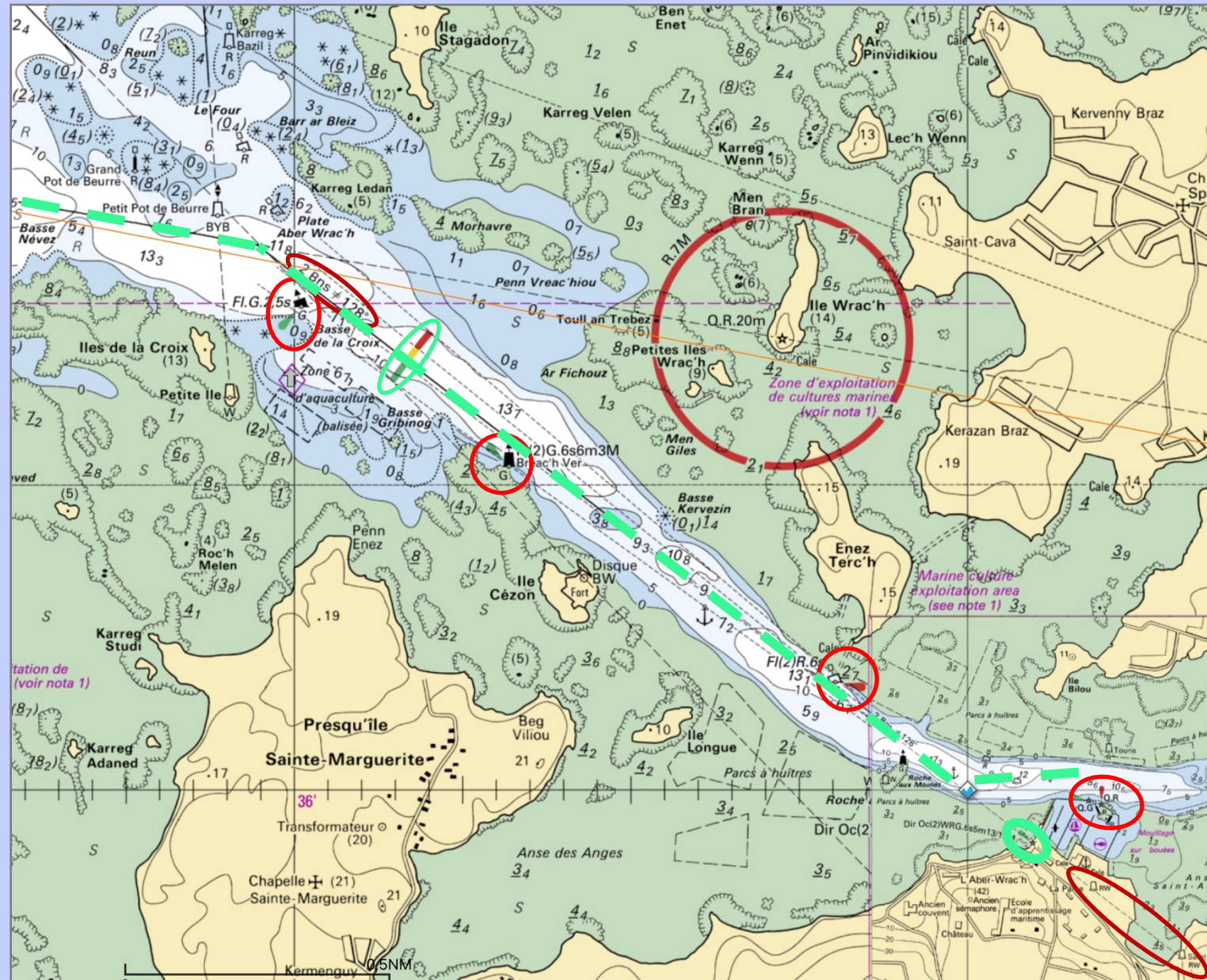
Kaart: SHOM



Vanaf de Petit Pot de Beurre

- Bij de Petit Pot de Beurre maakt de aanloop een knik
- Na de hoek is er een geleidelijn van twee rood-witte (RW) dagmerken.
Dagmerken geven richting ($\neq 128^\circ$ betekent \neq , bakens in lijn op ware koers 128°);
- 's Nachts aangegeven door een sectorlicht
- Bij nacht zijn er nog vier verlichte kenmerken
- Op papieren kaarten kun je markers gebruiken

Dit uitzoekwerk is tochtvoorbereiding! (voor vertrek uit de voorgaande haven)

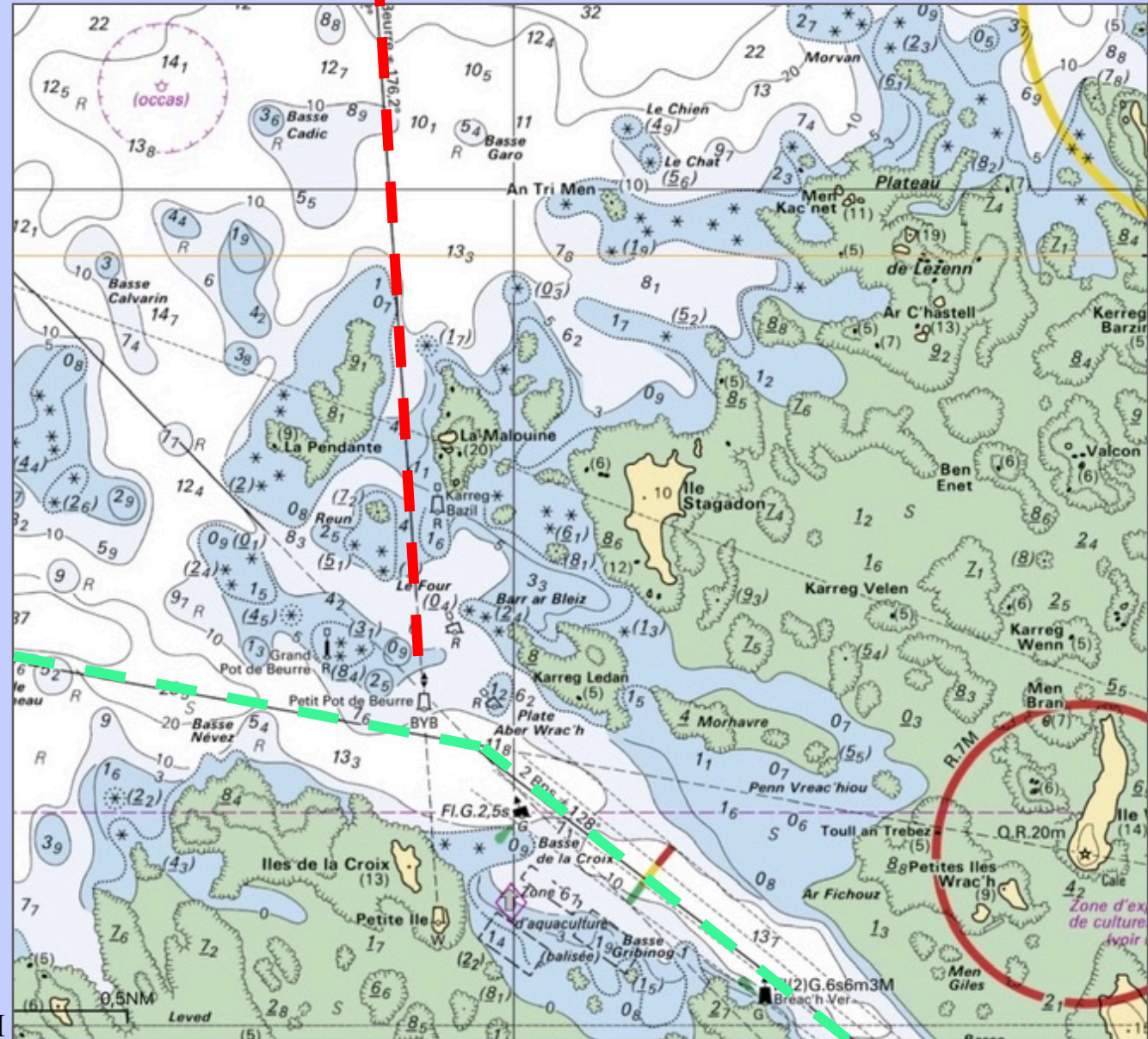


Kaart: SHOM



Het Chenal de la Malouine

- Ook dit is goed te doen
- Eerste keer naar buiten gaand, vaak achterom kijkend om de aanloop in te prenten



Kaart: SHOM

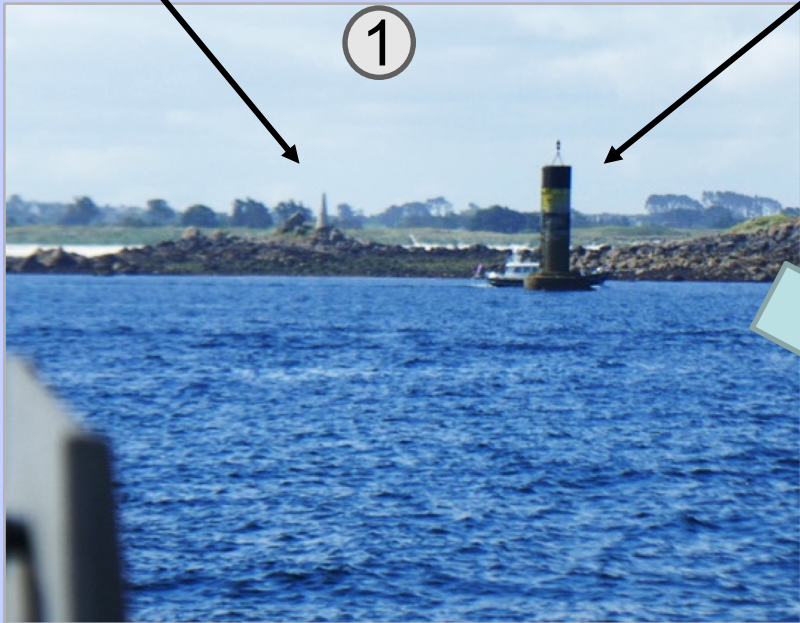


Chenal de la Malouine 2

Wit baken op
Petit Île

in lijn brengen met

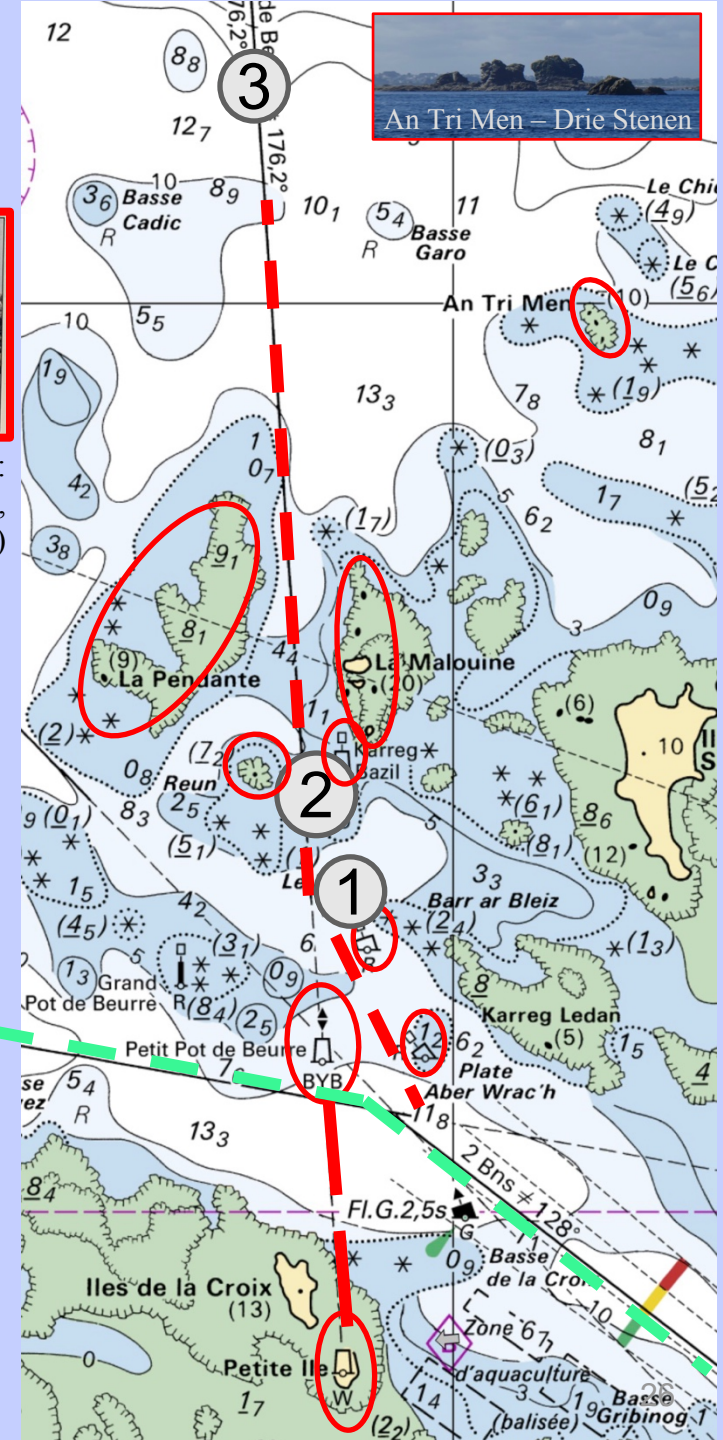
Petit Pot de Beurre
(BYB = Oost-cardinaal)



Pilote Cotier:
achter La Malouine(+20 m),
voorgond La Pendante (9 m)

La Malouine

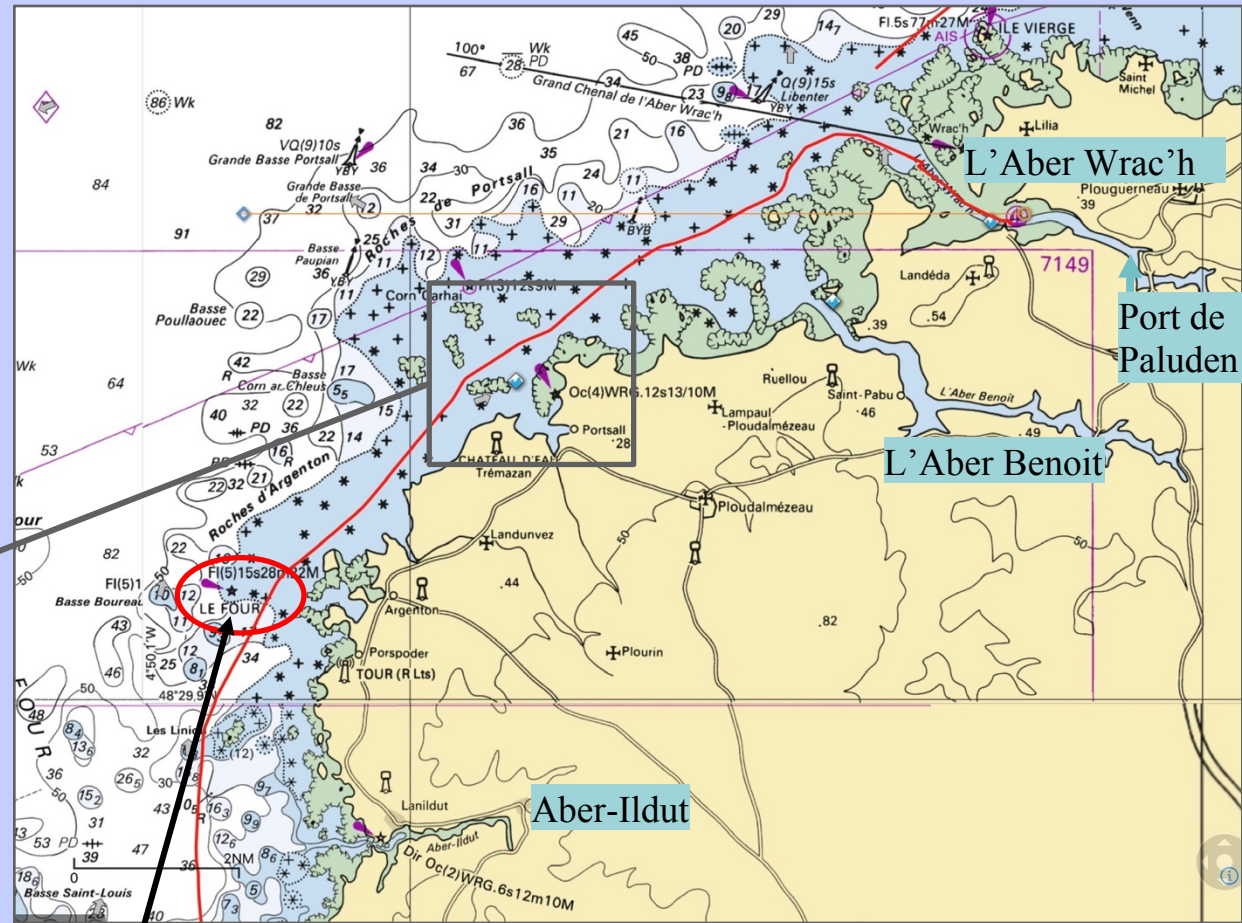
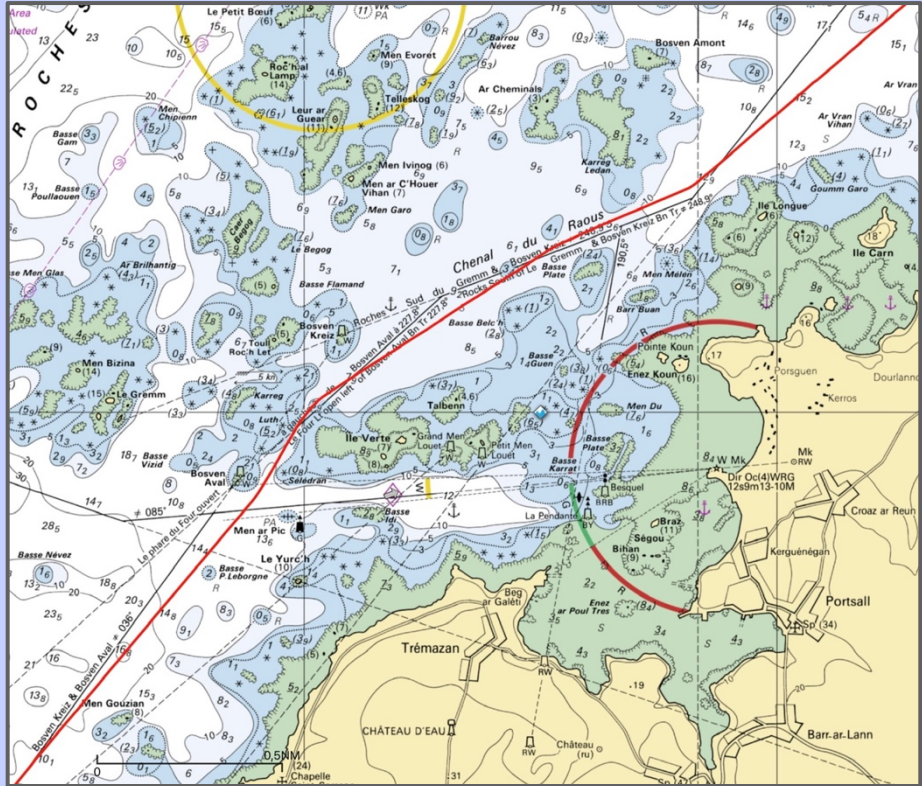
La Pendante





Naar Chenal du Four

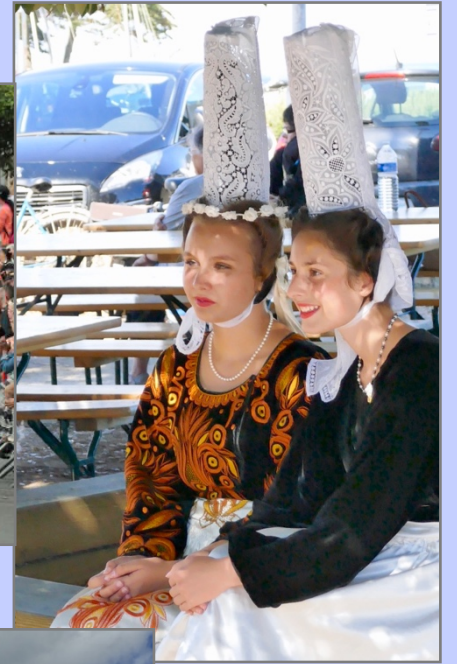
- Sla Port de Paluden, de L'Aber Benoit en Aber-Ildut niet over
- Als je de smaak te pakken hebt, kun je hier tussen de rotsen door, achter Le Four langs
- De routes staan goed in de kaart





Samengevat

Met goede voorbereiding is er veel te beleven in Bretagne





- PZV is een watersportvereniging met enthousiaste leden en geen haven
- Ze brengt booteigenaren en opstappers bij elkaar om te leren
 - Opstappers
 - Kunnen zeilen
 - Ervaring van roerganger tot schipper
 - Eigenaren
 - Willen kennis en ervaring opdoen
 - Zoeken bemanning

De basis van de vereniging is het met plezier uitwisselen van kennis en ervaring

- Praktijk: oefenweekends, zomer- en winterbijeenkomsten met lezingen en praktijk
- Hemelvaarttocht 9 dagen naar de Engelse Oostkust met 15 - 20 boten
- Circa 250 leden waarvan 100 met boot uit heel Nederland; ligplaatsen idem
- Bijeenkomsten rond Eindhoven, activiteiten op de Noordzee, in Zeeland, op het IJsselmeer en de Wadden

Website pzv-zeezeilen.nl met veel downloads

